

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 21.10.2002

59. vuosikerta

Numero 3

Sivu 2

Luomussa on potentiaalia

Kuluttajat, jotka valitsevat luonnonmukaisesti tuotettua ruokaa, joutuvat perustelemaan valintaansa ainakin itselleen ja ehkä myös lähipiirilleen. Luomuruoka on jonkin verran tavanomaista kalliimpaa, joten sitä ei valita vahingossa. Valinnan perusteiden pitävyydestä voi väitellä loputtomasti. Silti kasvava joukko kuluttajia haluaa ostaa tuotantotaltaan erilaistettuja tuotteita ja maksaa niistä lisähinnan. Yhteiskunta maksaa peltotukena osan ylimääräisistä tuotantokustannuksista, mutta pitkällä aikavälillä lisähinta lienee paras tae, jotta kysyntä ja tarjonta kohtaavat luomumarkkinoilla.

Luonnonmukaista elintarviketaloutta on ehdotettu kehitettäväksi monin tavoin. Luomuruoalla nähdään olevan potentiaalista kysyntää, mikä tarjoaa mahdollisuuden lisätä jaettavaa elintarvikeketjuun ja hyödyntää vientimarkkinoita. Alueellisia ja kansallisia kehittämissuunnitelmia on lukuisia. Tuoreimpina on joukko maa- ja metsätalousministeriössä tehtyjä linjanvetoja.

MMM:n työryhmä ehdotti kesällä 2001 luonnonmukaista elintarviketuotantoa edistäviä toimenpiteitä. Ne koskevat lainsäädäntöä ja valvontaa, neuvontaa, koulutusta, kasvinjalostusta, tukipolitiikkaa, teollisuutta, kauppaa ja markkinointia. Työryhmä piti tavoiteltavana, että luonnonmukaisesti viljelty osuus peltoalasta olisi 10 % vuonna 2006.

Syksyllä 2001 MMM esitteli vuoteen 2010 ulottuvan linjauksen "Suomen maatalouden strategia". Sen mukaan kuluttajien toiveisiin pyritään vastaamaan muun muassa nostamalla luomupellon osuus 15 %:iin peltoalasta. Lisäksi halutaan kehittää luomun markkinointi-, jalostus- ja jakelujärjestelmiä. Erityistä huomiota kiinnitetään luonnonmukaisen kotieläintuotannon edistämiseen.

Tänä vuonna luomulla on 7,2 % pelloista, ja ala kasvaa odotettua hitaammin. Siirtymävaiheessa olevan pellon vähäinen määrä ei sekään viittaa luomualan nopeaan kasvuun. Silti peltoalalla mitattuna luomun osuus elintarviketaloudesta on iso. Lopputuotteissa osuudet ovat paljon pienempiä: viljatuotteissa ja vihanneksissa 5 %:n luokkaa, kotieläintuotteissa prosentin tai sen alle. Ollaan todennäköisesti runsaan yhden prosentin osuudessa koko elintarvikemarkkinoista. Monissa muissa maissa osuus on kaksinkertainen.

Oleellisempaa kuin tämän hetken markkinaosuudet on se

tosiasia, että luomumarkkinat kasvavat kansainvälisesti tyypillisesti 10-20 %:n vuosivauhdilla. Siksi on syytä ratkaista luomun tarjontaketjun pullonkaulat ja siten parantaa elintarvikesektorin kykyä toimia tehokkaasti myös luomumarkkinoilla. Vientimarkkinoitakaan ei saa väheksyä. Luomun imago ja pohjoiset tuotanto-olot sopivat hyvin yhteen.

Luomun kehittyminen edellyttää tutkimuksen tukea. MMM:n Maatalous- ja elintarviketutkimuksen neuvottelukunta esitti vuosi sitten tutkimuksen puiteohjelman vuoteen 2006. Neuvottelukunta näkee luomun elintarviketuotannon erikoisjärjestelmänä, jossa on paljon tutkittavaa lähtien tuotannon ehdoista. Viimeksi luomututkimuksen strategisia painopisteitä on pohdittu asiantuntijaryhmässä, joka luovutti ehdotuksensa MMM:lle tämän vuoden helmikuussa. Tutkimustarpeiden pohjalta suunnitellaan ensi vuonna alkavaa luomututkimusta.

Luomututkimus ei ole erillään muusta elintarviketalouden tutkimuksesta, sillä valtaosa tuloksista on sovellettavissa niin tavanomaiseen tuotantoon kuin luomutuotantoonkin.

*Ilkka P. Laurila
tutkimusjohtaja, MTT
ilkka.p.laurila@mtt.fi
puh. (03) 4188 2230*